

I dag, 27. januar 2026, er det 81 år siden Auschwitz-Birkenau ble frigjort. Verden og vi, minnes de mange ofrene for det nasjonalsosialistiske regimet på den internasjonale minnedagen for holocaustofrene.

Ofrene var 6 millioner jøder, 3,3 millioner sovjetiske krigsfanger, 1,8 millioner ikke-jødiske polske sivile, opptil 500 000 roma og sinti, samt mange homoseksuelle, mennesker med funksjonsnedsettelse, politiske opposisjonelle og mange flere. Hvis de ikke ble drept umiddelbart, ble de tvunget til å arbeide frem til de ble myrdet. Ofte døde de allerede før av de umenneskelige forholdene som hersket i leirene. Tuberkulose, tyfus, lus, muggen mat, kulde, hete og alle former for fysisk og psykisk vold var bare noen av lidelsene.

Også i Norge deporterte nazistene 773 jøder fra landet. 529 av dem med lasteskipet D.S. Donau i nov. 1942. Bare 35 overlevde. Her i landet var det flest krigsfanger i Europa. Rundt 100 000 mennesker måtte utvide og vedlikeholde infrastrukturen i landet. Veier, jernbaner, flyplasser og forsvarsanlegg, som landet fortsatt er avhengig av i dag, kostet rundt 14 000 menneskeliv. Kontakt mellom nordmenn og sovjetiske krigsfanger var strengt forbudt. Nordmenn som hjalp til, risikerte fengsel eller deportasjon.

I dag minnes vi hendelsene som fant sted i Norge og verden for å skape en bedre fremtid. Margot Friedländer var en engasjert tysk holocaustoverlevende og sa: *«Det jeg gjør nå, er for ungdommen. De skal vite: Det som har skjedd, kan vi ikke endre, men det må aldri skje igjen ...»*. Menneskerettigheter og demokrati er ikke en selvfølge. Det er verdier og idealer som det er kjempet for. De er avhengige av vår tro på dem, og må beskyttes og bevares.

Skrevet av Merrit Meyer